MARTTILA

Arviointikertomus 2025

Tarkastuslautakunta

SISÄLLYSLUETTELO

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TOIMINTA	**3**
TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	**7**
SIVISTYSLAUTAKUNTA	**8**
HYVINVOINTILAUTAKUNTA	**10**
TEKNINEN LAUTAKUNTA	**12**
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN ARVIOINTI	**14**
TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINNOT	**15**

TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOONPANO JA TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan talous-suunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta vuonna 2025

Jäsen	**Varajäsen**
Mikko Tegel, pj.	Antti Paltta
Jenni Nurminen, vpj	Anna Koskinen
Matti Karakorpi	Juho Paltta
Kimmo Kylämäki	Jussi Kalenius
Olivia Rouvali	Hannele Nousiainen

Sihteerinä on ollut toimistosihteeri Marjaana Torkkeli
Vuoden 2025 kuntavaalien jälkeen uuden tarkastuslautakunnan viidestä jäsenestä kaksi on uusia.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n perusteella esitettävä toimintakertomuksessa selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus on laadittu toimintakertomuksessa esitettyihin tietoihin perustuen.

Arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden aikana neljä (4) kertaa. Tarkastelun kohteeksi on vuosittain ollut mahdollista ottaa kaikki kunnan toiminnot kunnan pienen koon vuoksi. Vuoden aikana on myös kuultu hallintoalueiden vastuuhenkilöitä.

Tarkastuslautakunta on saanut tietoja toimialoista niiden pöytäkirjoista ja tilinpäätöksestä sopimansa tehtävänjaon mukaisesti.

Tilintarkastus ja tarkastustoimi

Valtuusto on valinnut Marttilan kunnan tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n. Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHTT, HT Kirsi Ehrlund.

Tarkastukseen BDO Audiator käytti kymmenen (10) tarkastuspäivää. Tilintarkastaja on osallistunut kaikkiin tarkastuslautakunnan kokouksiin.

TALOUDEN ARVIOINTI

Kunnan talous oli vuonna 2025 tiukalla ja oli selvästi alijäämäinen kuten talousarviossa 2025 arvioitiin. Vuoden 2025 alkuperäisessä talousarviossa arvioitiin vuosikatteeksi 0,029 milj. euroa ja tilikauden tulokseksi -0,530 milj. euroa. Talousarviota muutettiin, jolloin vuosikate ennuste huononi –0,147 milj. euroon ja tilikauden tulos -1,076 milj. euroon.

Kunnan vuosikate toteutui kuitenkin 0,080 milj. euron suuruisena, mikä jäi selvästi poistojen 0,521 milj. euroa tasosta. Vuosikate ei kattanut poistoja vaan alijäämää syntyi noin 0,440 milj. euroa. Tämä osoittaa, että kunnan tulorahoitus ei riittänyt kattamaan käyttöomaisuuden kulumista kuvaavia poistoja, mikä heikentää kunnan talouden tasapainoa. Vuosikate muodostui kuitenkin 0,228 milj. euroa arvioitua paremmaksi.

Kunnan vuosikate prosenttia poistoista oli 15,4 % (90,2 %). Kunnan vuosikate ei riitä tulevaisuudessa kattamaan poistoja, ellei kunnan tulorahoitus vahvistu. Kunnan omien toimintatuottojen osuus on matalaa, mikä rajoittaa sen sopeutuskykyä. Kunnan palvelutoiminta on vahvasti verorahoitteista.

Tilinpäätöksen tilikauden tulos oli -0,696 milj. euroa, mikä oli 0,379 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa. Tilikausi 2025 muodostui alijäämäiseksi 0,665 milj. euroa. Kertynyttä ylijäämää taseella on yht. 3,190 milj. euroa. euroa, vaikka taseessa on kertynyttä ylijäämää, tilikauden tulos heikensi merkittävästi kunnan taloudellista liikkumavaraa. Kertyneet ylijäämät antavat toistaiseksi puskuria kunnalle.

Kunnan omavaraisuusaste 69,7 % on hyvää tasoa mutta sen suhteellinen velkaantuneisuus on nousussa. Kunta on vakavarainen aiempien tilikausien ylijäämien ansiosta.

Kunnan lainamäärä tilinpäätöksessä oli 1,496 milj. euroa. Kunta nosti uutta pitkäaikaista lainaa 0,600 milj. euroa ja lyhensi lainoja 0,393 milj. eurolla. Lainakanta kasvoi yht. 0,206 milj. eurolla tilikauden aikana ja kasvoi arvioitua vähemmän. Marttilan kunnan lainakanta per asukas on 790 euroa, mikä on alhainen muihin Suomen kuntiin verrattuna. Kunnan velkataso on maltillinen, eikä sen määrä ole ongelma vaan kunnan velanhoitokyky.

Kuntakonsernin talouskehitys seurasi pääosin kunnan talouskehitystä. Sen tulorahoitus on hieman kuntaa parempi, mutta edelleen selvästi riittämätön kattamaan investoinnit ja poistot. Konsernin maksuvalmius on kuntaa parempi, mutta kokonaisuus on edelleen hyvin haavoittuva. Konserni on vakavarainen, omavaraisuusaste 68,5 %, mutta sen kehityssuunta on heikkenevä.

Tytäryhteisöihin liittyvät investointi- ja korjausvelat sekä heikko tulorahoitus heikentävät konsernin tulosta. Kunnan talouden haasteet eivät rajoitu vain kuntaan, vaan koskettavat koko kuntakonsernia.

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO

Kunnanhallituksessa on 8 jäsentä ja valtuustossa 17.
Vuonna 2025 kunnanhallitus kokoontui 14 kertaa ja valtuusto 7 kertaa.

Yleishallinto

Vuosi 2025 oli vaalivuosi, jolloin pidettiin kunta- ja aluevaalit. Uusille valtuutetuille järjestettiin yhdessä naapurikuntien kanssa koulutusta kunnallishallinnosta ja valtuustoseminaarissa käytiin läpi Marttilan kunnan taloutta ja toimintaa.

Kommentti: ***Uudet luottamushenkilöt on sujuvasti opastettu tehtäviinsä ja jatkossakin on hyvä pitää huolta kunnan hallintoon osallistuvien osaamisesta ja yhteistoiminnasta muuttuvassa ympäristössä.***

Toimintakulttuuria Marttilassa edistettiin kehittämällä asukkaiden, yhdistysten ja yritysten osallistumista kunnan toiminnan suunnitteluun. Esimerkkinä tästä kävely- ja pyöräily-edistämissuunnitelma sekä kunnalliskysely osallistavan budjetoinnin ideoista. Lautakunnille ja kunnan toimielimille tehtiin itsearviointikysely valtuustokauden 2021–2025 toiminnastaan. Kyselyn tulokset ovat arvokkaita ohjaamaan tulevaa suunnittelua.

Tietoisuutta Marttilan kunnasta on tuotu esille eri tapahtumissa kuten OKRA-messuilla ja Koti Marttilaan tapahtumassa.

> ***Marttilan kuntaan liittyvä markkinointi somen kanavilla, esitteissä ja tapahtumissa on tehty tyylikkäästi ja se sopii hyvin tähän aikaan kertoen yleisölle mielenkiintoisesti Marttilasta.***

Kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia on edistetty useilla harrastusmahdollisuuksilla ja ohjattu hyvin myös kuntalaisia käyttämään niitä. Kunnan henkilöstöä palveleva Hyte-ohjelma on suurelta osin toteutettu.

Ympäristötietoisuutta ja ekologisuutta on vahvistettu vuoden aikana aiheeseen liittyvillä tilaisuuksilla ja yhteistyöllä Paimionjoki yhdistyksen ja Valonian kanssa mm. Saaristomeren tilan parantamiseksi.

Energia-asioissa kunta on liittynyt Julkisten alojen energiatehokkuussopimukseen.

Energiatalouden vihreän siirtymän toteuttamisessa on kunnan alueella vireillä kaksi aurinkovoimahanketta, jotka odottavat vielä toteutumista sekä päätös tuulivoimakaavan aloittamisesta. Ennestään on toiminnassa Verhonkulman tuulivoima-alue kuuden yksikön voimin.

> ***Marttila on edistänyt varsin mittavasti vihreän siirtymän hankkeita alueelleen. Ristiriitaa on kuitenkin kunnan strategian kanssa, jossa ei ole lainkaan mainintaa vihreän energian tuottamisesta kunnan alueella.***
>
> ***Vireillä olevien ja jo toimivien energiahankkeiden tehomäärä kunnassa tulisi olemaan yhteensä 170 MW ja niiden varaamat maa-alueet noin 3 %:n kunnan pinta-alasta.***
>
> ***Näillä hankkeilla on kunnan alueella jo kokonsa puolesta laajalti merkitystä ympäristölle sekä sen maaston, vesistön ja tiestön käytölle.***

Vihreän siirtymän hankkeista tulisi kertoa kuntalaisille enemmän ja avoimemmin sekä antaa heille paremmin mahdollisuuksia tulla kuulluksi.

Yhteistyö kunnan ja hyvinvointialue Varhan kanssa on kohentunut keskinäisen tiedotuksen parantuessa, mutta kehitettävää riittää jatkossakin.

Kiinteistöihin Varha ei ole halunnut pitkiä vuokrasopimuksia, koska he odottelevat palveluverkkopäätöstään. Sotekiinteistöjen yhtiöittämistä ei kunnassa siten ole toteutettu.

Varhan suhteen on oltava jatkuvasti aktiivinen ja toimittava yhdessä muiden alueemme kuntien kanssa. Kuntalaisten tulisi saada terveyspalvelut läheltä.

Hallinto- ja talouspalvelut

Talous on ollut vuoden aikana tasapainoinen ja kunnan vuosikate on parempi kuin talousarviossa. Pienentyneiden valtionosuuksien ja verotulojen lisäksi Liedon kunnalta tullut ylimääräinen lastenhuollon lasku on osaltaan vaikeuttanut tilannetta.

Kunnan liike- ja vuokra-asunnoille on kysyntää ja niiden käyttöaste hyvä. Tuulentien jo ikääntynyt rivitalo laitettiin myyntiin.

Kunnan omistamien vuokra-asuntojen käyttöaste on pidettävä korkeana, jotta ylläpitokulut saadaan katettua.
Vanhentuneiden asuntojen ylläpitokulut nousevat, jolloin kiinteistö on paikallaan myydä pois.

Merkittävä uhka rakentamiselle ja remontoinnille varsinkin haja-asutusalueilla on viime vuosina ollut pankkien tiukentunut lainananto. Ilmiö haittaa etenkin yksityistä asuntotuotantoa.

Hyvinvointialueiden rahoitusmallin muutokset tulevat heijastumaan kunnan valtionosuuksiin, mikä tekee pitkän aikavälin taloussuunnittelusta epävarmaa.

Henkilöstöpalvelut

Hallinnon pitkäaikaisia avainhenkilöitä on vaihtunut vuosien 2024 ja -25 aikana ja uusia on perehdytetty onnistuneesti tehtäviinsä. Palkkasihteerin rekrytointi ei tuottanut tulosta ja palkkalaskenta siirrettiin onnistuneesti Loimijoen Tilitoimistopalvelut Oy:lle.

Vuonna 2025 otettiin henkilöstölle käyttöön uusi tasopalkkajärjestelmä, joka korvasi aiemman työn vaativuuden arviointiin perustuvan järjestelmän. Henkilöstön työkykyä ja työhyvinvointia on ylläpidetty yhdessä työterveyshuollon kanssa, jolloin mm. sairauslomapäivien määrä on vähentynyt.

Tiedottamista on sujuvoitettu ottamalla intrassa käyttöön henkilökuntaa ja johtoryhmää koskevia asioita sekä lisäämällä henkilöstön koulutuksia ja yhteisiä tapaamisia.

Tavoitteet on saatu toteutettua suurimmalta osin, vaikka haasteita on ollut henkilöstön vaihtuvuuden, toimialamuutosten ja tietojärjestelmien vaihtumisen vuoksi.

Elinvoimapalvelut

Tavoitteena on ollut kattavat palvelut ja yhteistyö kunnassa toimivien yrittäjien kanssa, josta palkintona Marttila on Suomen yritysmyönteisin kunta omassa kokoluokassaan. Yritystontteja on ollut hyvin tarjolla ja yrittäjien kanssa on ollut yhteistyötä aamukahvien merkeissä ja sekä Auranmaan yhteisellä yrittäjäristeilyllä.

Marttilaa on tuotu esille monissa eri yhteyksissä kiinnostavana asuin- ja yrityspaikkana. Kunnassa on ylläpidetty hyvää ilmapiiriä ja kehitetty päätöksenteon kulttuuria mm. uudistamalla organisaatiota ja luomalla uudet nettisivut. Kunta tiedottaa aktiivisesti sosiaalisenmedian kanavillaan ja lehdistössä sekä on ollut mukana järjestämässä yhteisiä tilaisuuksia kuten Koti Marttilaan, Martinmessut, Perinnerakentamispäivät, Härkähumut ja pienempiä tapahtumia mm. Palaisten saunalla.

> ***Marttila on toimiva ja aktiivinen yhteisö, mutta toimintaan osallistuvia henkilöitä on kuitenkin määrällisesti melko vähän pyörittämässä monia yhdistyksiä ja useita luottamustoimia.***
>
> ***Kunnan elinvoimaa on heikentänyt väkiluvun pieneneminen. Uusia asukkaita kaivataan, mutta hyvästä kampanjoinnista huolimatta ei esim. uusia omakotitontteja ole saatu myytyä. Yksi teollisuustontti sai kuitenkin uuden omistajan.***

TE-palvelut (työllisyys- ja elinkeino-) siirtyivät kunnille vuoden alusta. Palvelua on kehitetty toimivaksi kokonaisuudeksi yhteistyöllä Salon työllisyysalueen kanssa sekä henkilöstön koulutuksella.

Kunnan vetovoimaa on lisätty olemalla mukana OKRA-messuilla yhdessä Kosken kunnan kanssa sekä yritysristeilyllä, Matkailutreffeillä ja markkinoimalla kunnan omakotitontteja.

> ***Tavoitteet ovat toteutuneet kattavasti ja lisäksi tapahtumiin on saatu mukaan suuri joukko osallistujia.***
>
> ***Kunnan yrityksistä monet toimivat rakennusalalla, missä työllisyys on viime aikoina heikentynyt. Ilmiöllä on ollut vaikutusta yritysten työllistämismahdollisuuksiin.***

Kaavoitus ja muu omaisuudenhallinta

Kunnan alueella on tärkeimpien kaava-alueiden kehittäminen ollut puheena jo pidemmän aikaa ja nyt keskustan itäisen alueen ja koulukeskuksen kaavat on saatu hyväksyttyä.

Kaavoitukseen tuli resurssivajetta vuoden aikana, kun aluearkkitehti irtisanoutui eikä sopimusta ostetuista kaavoituspalveluista ole tehty.

Kirjaston piha-alueen käyttösuunnitelma ei ole edennyt ja työ on siirretty seuraavaan vuoteen.

> ***Kaavoilla on merkitystä kunnan imagoon sekä asukkaiden viihtyvyyteen ja mielikuvaan Marttilan keskustan alueiden käytöstä.***
>
> ***Alueiden käytön suunnittelua on hyvä pitää vireillä vuosittain ja kertoa siitä kuntalaisille, jotta asiaan syntyy mielenkiintoa ja jopa uusia ideoita.***

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistyslautakunnan toiminta-ajatuksena on: *Sivistyslautakunnan tehtävänä on varmistaa koulutuksen perusturva ja taata Marttilan kunnan varhaiskasvatuksen asiakkaiden, perusopetuksen oppilaiden, toisen asteen opiskelijoiden ja muiden opetuspalvelujen käyttäjien yhdenvertaiset mahdollisuudet laadukkaaseen ja korkeatasoiseen päivähoitoon, oppimiseen ja opiskeluun*.

Lautakunnan toiminnallisina tavoitteina ovat olleet pyrkimys kasvattaa onnellisia, tasapainoisia ja aktiivisia lapsia ja nuoria, joilla on hyvät arjen ja opiskelun taidot sekä pyrkimys luoda sujuva jatkumo varhaiskasvatuksesta alakouluun, alakoulusta yläkouluun ja edelleen toisen asteen opintoihin. Kosken TL ja Marttilan kuntien varhaiskasvatuksen ja koulutoimen tiivistä yhteistyötä jatketaan edelleen.

Toimintakertomuksessa kuvataan toimivaa yhteistyötä Kosken TL kanssa sekä sujuvaa siirtymää varhaiskasvatuksesta alakouluun ja alakoulusta yläkouluun. Näiden tavoitteiden voi arvioida toteutuneen hyvin. Kasvatustavoitteen osalta kuvausta raportoinnista ei ole löydettävistä, joten kyseisen tavoitteen osalta arviointiakin on vaikea tehdä.

Perusopetus, Marttilan koulu

Koulun toiminta-ajatus on: *Laadukkaan ja tuloksellisen perusopetuksen antaminen koko ikäluokalle 1–6-luokilla, mahdollisuuksien mukaan integroiden erityisopetus omassa lähikoulussa*.

Koulun toiminnalliset tavoitteet on otettu suoraan kuntastrategian arvoista, jotka ovat avoimuus, rohkeus, positiivisuus ja yhteisöllisyys. Toimintakertomuksen mukaan tavoitteet on “määritelty näitä arvoja silmällä pitäen.” Koulun tavoitteiksi on määritelty kuntastrategian arvot suoraan, ei vain niitä silmällä pitäen.

Avoimuus

Avoimuutta on tavoiteltu tekemällä koulun toimintaa näkyväksi kuntalaisille. Käytännön toteutus on ollut koulun Instagram-tili, jota on päivitetty aktiivisesti. Seuraajia tilillä on kunnan koko huomioiden kiitettävästi. Tältä osin tavoitetta voi pitää saavutettuna.

Rohkeus

Rohkeutta on tavoiteltu useilla eri toimenpiteillä. Lastenoikeudet ovat olleet keskiössä niin henkilökunnan koulutuksen kuin oppilaidenkin osalta. Lisäksi opettajat on perehdytetty Lapsiystävällinen kunta -hankkeeseen. Nämä ovat olleet kannatettavia ja tarpeellisia toimia, joista sinällään ei ole huomautettavaa. Hieman hankalasti kuitenkin hahmottuu se, että miten nämä toimet liittyvät asetettuun tavoitteeseen.

Oppilaita on kannustettu vaikuttamaan koulun asioihin oppilaskuntatoiminnan kautta. Tulokset ovat olleet nousujohteisia. Tämän toimenpiteen osalta tavoitteena ollutta rohkeutta on saavutettu. Samaisen toimenpiteen voi katsoa tukeneen myös tavoitteina olleita yhteisöllisyyttä ja avoimuutta.

Oppilaita on rohkaistu esiintymään ja tähän on tarjottu mahdollisuuksia. Koulusta saatu esiintymiskokemus ja –varmuus ovat tärkeitä taitoja, ja nämä toimet ovat vahvasti tavoitetta tukevia.

Positiivisuus

Pyrkimyksenä on ollut luoda kouluun positiivinen ilmapiiri niin oppilaiden kuin henkilökunnankin keskuudessa sekä antaa kaikille tilaa olla oma itsensä. Myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-

suunnitelma on päivitetty. Oppilaat ovat vastanneet kyselyyn yhdenvertaisuudesta. Kyselyn tulokset antavat osin viitteitä siitä, että työtä yhdenvertaisuuden eteen on syytä jatkaa. Isoista ongelmista ei voi sanoa olevan kysymys, mutta siitä huolimatta tavoitetta Positiivisuus ei voi katsoa täysin saavutetuksi. Huomattavaa kuitenkin on, että tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kyselyssä esiin nousseet puutteet on otettu huomioon ja korjaavia toimenpiteitä on suunniteltu.

Yhteisöllisyys

Koulu on tehnyt laajaa yhteistyötä paikallisten yritysten, yhdistysten ja kunnan muiden toimialojen kanssa. Lisäksi koulu on järjestänyt yhteisöllisen joulujuhlan. Koulussa on käytössä myös vertaissovittelu, jossa oppilaat ovat mukana ratkaisemassa kouluyhteisön haastavia tilanteita. Tavoitetta voi pitää hyvin saavutettuna.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteet olivat samat kuin Marttilan koulun tavoitteet.

Avoimuus

Henkilökunnan eri henkilöstöryhmiä on osallistettu säännöllisesti ja heille on tarjottu vaikuttamisen mahdollisuuksia. Lasten vanhemmille on kerrottu päivittäin hakutilanteiden yhteydessä päivän kuulumiset, sekä viestitty viikoittain menneestä viikosta ja kerrottu tulevasta. Avoimuus on varhaiskasvatuksen osalta toteutunut hyvin.

Yhteisöllisyys

Eri yksiköiden ja ryhmien kesken on toimittu paljon yhdessä. Lisäksi on järjestetty tapahtumia, jotka ovat osallistaneet myös vanhempia. Tavoite on saavutettu hyvin.

Rohkeus

Varhaiskasvatuksessa rohkeutta tavoiteltiin toimenpiteillä "*Uskallus rajata ammatillisesti asioita. Sääntöjen ja käytäntöjen selkeyttäminen ja yhteisten linjojen vetäminen."* Sääntöjä ja käytänteitä on yhdenmukaistettu. Toteuman perusteella on kuitenkin vaikeaa arvioida, onko tavoitteena ollut rohkeus saavutettu.

> ***Sivistyslautakunnan osalta toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Arviointityö ei kuitenkaan ollut aivan helppoa, sillä toiminnallisiksi tavoitteiksi oli asetettu suoraan kuntastrategian arvot. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei ole puuttua tavoitteiden asetteluun, mutta kuntastrategian arvojen tuominen sellaisenaan suoraan toiminnallisiksi tavoitteiksi luo haasteita sekä raportointiin että toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisen arviointiin. Lautakunta ei siis puutu tavoitteiden asetteluun, mutta haluaa tuoda esiin, että arvojen asettaminen suoraan tavoitteiksi tekee arviointityöstä hyvin haastavaa, koska arvot ovat usein hyvin abstrakteja ylätason käsitteitä, joille on löydettävissä erilaisia tulkintoja. Tarkastuslautakunnan työn kannalta olisi toivottavampaa, että arvoista johdettaisiin tavoitteet, jotka olisivat luonteeltaan selkeitä ja mitattavia.***

Sivistyslautakunnan toimintakulut yhteensä 3,493 milj. euroa, mikä oli 0,004 milj. euroa enemmän kuin muutettu talousarvio 3,488 milj. euroa. Sivistyslautakunnan tuloarvio muutetussa talousarviossa oli 0,150 milj. euroa. Tulojen toteuma oli 0,183 milj. euroa. Tulojen toteuma oli 0,034 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa.

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Hyvinvointilautakunnan tehtäviin kuuluvat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kirjasto- ja tietopalvelut, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut. Lautakunnan tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä vähentää eriarvoisuutta. Toiminnassa korostuvat kunnan arvot: avoimuus, rohkeus, positiivisuus ja yhteisöllisyys.

Hyvinvointilautakunnassa on yhteensä 7 jäsentä. Vuonna 2025 hyvinvointilautakunta kokoontui viisi kertaa.

Vuonna 2025 hyvinvointilautakunnan toimintaympäristöön vaikutti merkittävästi organisaatiomuutos, jossa vapaa-aikapäällikön virkanimike muutettiin hyvinvointijohtajaksi 1.6.2025 alkaen. Samassa yhteydessä henkilöstörakennetta ja vastuualueita tarkasteltiin uudelleen. Muutoksen tavoitteena oli selkeyttää tehtävänkuvia, parantaa sisäistä yhteistyötä sekä vahvistaa toiminnan vaikuttavuutta. Muutoksella oli kuitenkin myös vaikutuksia toiminnan sujuvuuteen erityisesti siirtymävaiheessa.

Kirjasto- ja tietopalvelut

Kirjastopalveluiden tavoitteena oli tarjota asiakaslähtöinen ja ajantasainen kirjastokokoelma, edistää lukutaitoa sekä kehittää digitaalisia palveluja ja digitukea. Kirjasto toimi aktiivisena kuntalaisten kohtaamispaikkana ja tiedon sekä kulttuurisisältöjen tarjoajana.

Toiminta oli vuoden aikana aktiivista ja painottui erityisesti lukemisen edistämiseen sekä eri ikäryhmille suunnattuun toimintaan. Kirjastossa järjestettiin muun muassa lukupiirejä, satuhetkiä ja kirjavinkkauksia, ja yhteistyö koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa oli säännöllistä.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat liittyen aineistoihin ja asiakaspalveluun, sekä lukutaidon edistämisen osalta, mutta digituen ja digitaalisten sisältöjen osalta tavoitteet toteutuivat vain osittain. Henkilöstöresurssien niukkuus vaikutti osaltaan toiminnan kehittämismahdollisuuksiin.

Kirjaston kävijämäärä oli 15 075, mikä oli laskua edellisvuoteen verrattuna. Fyysisten lainojen määrä on myös laskenut, mikä selittyy osittain e-aineistojen käytön kasvulla. Digitaalisten palveluiden käyttö oli aktiivista, ja e-kirjaston sekä ePress-palvelun käyttö kasvoi merkittävästi.

Kokonaisuutena kirjastopalvelut toimivat aktiivisesti ja vastasivat kuntalaisten tarpeisiin, mutta resurssien rajallisuus ja toimintaympäristön muutos asettavat haasteita palveluiden kehittämiselle.

Kulttuuripalvelut

Vuosi 2025 oli kulttuuripalveluiden osalta aktiivinen. Tapahtumia ja näyttelyitä järjestettiin runsaasti yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Erityisesti Studia Generalia - luentosarja keräsi hyvin osallistujia, ja kirjaston näyttelytoiminta oli vilkasta. Myös perinteiset tapahtumat, kuten Martinpäivät ja joulunavaus, toteutuivat onnistuneesti.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Kulttuuripalvelut onnistuivat lisäämään kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia sekä vahvistamaan yhteistyötä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Tapahtumien määrä kasvoi edellisvuodesta, kokonaisosallistujamäärä hieman laski. Museotoiminta toteutui yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa ja kesänäyttely Marttila-seuran kanssa järjestettiin suunnitellusti.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut olivat laajat ja monipuoliset, ja niitä tuotettiin aktiivisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Palvelut sisälsivät ryhmäliikuntaa, tapahtumia, kampanjoita sekä liikuntapaikkojen ylläpitoa ja kehittämistä.

Vuoden aikana toteutettiin useita kehittämistoimenpiteitä. Yhtenä merkittävänä tavoitteena oli Palaisten uuden saunan käyttöönotto. Lisäksi käynnistettiin yksilöllinen liikuntaneuvonta, kehitettiin verkkokauppaa ja toteutettiin liikuntapaikkojen parannuksia, kuten kuntoradan valaistuksen uusiminen.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin. Useat kehittämishankkeet etenivät suunnitellusti, mutta osa tavoitteista, kuten kuntosalin kehittäminen ja laskutuksen sujuvoittaminen, toteutuivat vain osittain.

Liikuntapalveluiden käyttö oli aktiivista. Martintalon liikuntaryhmien määrä kasvoi ja Palaisten saunan kävijämäärä nousi merkittävästi saunan käyttöönoton myötä. Sen sijaan liikennepuiston kävijämäärä jäi hieman tavoitteesta.

Kokonaisuutena liikuntapalvelut toteutuivat hyvin ja kehitys oli monilta osin positiivista.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tavoitteena oli vahvistaa nuorten hyvinvointia ja osallisuutta sekä ehkäistä syrjäytymistä. Tavoitteet painottuivat erityisesti yhteisöllisyyden lisäämiseen, nuorisovaltuuston toiminnan käynnistämiseen, koulunuorisotyön kehittämiseen sekä toiminnan suunnitelmallisuuden parantamiseen.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosiltaan. Nuorten hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistämiseksi järjestettiin tapahtumia ja toimintaa, mutta tavoitteiden toteutuminen jäi osittaiseksi. Nuorisovaltuuston toiminta käynnistettiin, mutta toimintaan sitoutuminen ja aktiivinen osallistuminen jäivät vielä kehitysvaiheeseen.

Toiminnan suunnitelmallisuutta pyrittiin parantamaan vuosikellotyön avulla, mutta työ jäi kesken vuoden aikana. Koulunuorisotyön osalta toimintamallien vakiinnuttaminen eteni alakoulussa, mutta yläkoulun osalta työ jäi kesken. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen liittyvät tavoitteet sen sijaan toteutuivat.

Nuorisopalveluiden toiminnan volyymi väheni vuoden aikana. Nuorisotilan käyttökerroissa jäätiin tavoitteesta (77 toteutunutta, tavoite 100), ja myös kävijämäärä laski merkittävästi (600 kävijää, tavoite 1000).

Nuorisotyöhön myönnetyt avustukset toteutuivat suunnitellusti (6 000 €), mutta nuorisotyön nettomenot nuorta kohden kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Samanaikaisesti nuorten (0–28-vuotiaat) kokonaismäärä kunnassa jatkoi laskuaan.

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistämisen tavoitteena oli vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia ennaltaehkäisevin toimin sekä lisätä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Toiminta painottui verkostoyhteistyöhön, hyvinvointiryhmien järjestämiseen sekä erilaisten tapahtumien ja hankkeiden toteuttamiseen. Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminta tavoitti laajasti koululaisia.

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat osittain. Hyte-indikaattoreiden seuranta ja ehkäisevän työn näkyväksi tekeminen toteutuivat hyvin, mutta hyvinvointiryhmien toimintamallien vakiinnuttaminen sekä hyte-yhteistyön lisääminen jäivät osin kesken.

Vuoden aikana käynnistettiin uusia toimintoja, kuten Wertaisliikuntakaveri-toiminta, ja osallistuttiin useisiin hankkeisiin. Lisäksi valmisteltiin osallistumista vuonna 2026 käynnistyvään Tiedolla tuloksiin -hankkeeseen. Hankkeeseen on sitouduttu keväällä 2025.

Kokonaisuutena hyvinvoinnin edistämisen työ oli aktiivista, mutta kehittämistyö on edelleen kesken.

***Hyvinvointisuunnitelma on hyvä runko kehittämistyölle*.**

Hyvinvointilautakunnan tuotot olivat 0,053 milj. euroa (106 %), kulut 0,465 milj. euroa (92,5 %) ja toimintakate -0,412 milj. euroa. Tuotot olivat 0,003 milj. euroa talousarviota paremmat.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Teknisen lautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, kunnossapito- ja ylläpitotehtävistä. Lisäksi tekninen lautakunta hoitaa rakennuslautakunnan tehtävät. Tekninen lautakunta kokoontui 7 kertaa. Seitsemän jäsentä huolehtii teknisistä ja ympäristöasioista.

Kiinteistöjen huolto- ja kunnossapito

- Kunnan teiden kunnossapito, esim. valaistus ja teiden auraus
- Muihin palveluihin paikkatieto, yksityistieavustukset ja jätehuolto
- Rakennusvalvontatoimi valvoo alueiden käyttöä ja rakentamista elinympäristömme ominaispiirteitä vaalien.
- Vesilaitos kokonaisuudessaan
- Tekninen lautakunta huolehtii kunnan investoinneista

Tekninen toimisto on laatinut yhteistyössä annettujen ohjeiden mukaisen vuoden 2025 investointien toteumakertomuksen, jossa on laskettu vuoden 2025 investointimenot. Vuoden 2025 investointivarauksissa menot 1 195 000 € ja tuotot 50 000 €. €. Investointimenot toteutuivat 0,467 milj. euron suuruisena (käytetty 40,7 %).

Vuoden 2025 suurin investointi oli Marttilan koulun ovien ja lukitusten uusiminen. Koulun hanke jaettiin ovien hankintaan, ovien asennukseen ja lukituksiin, tällä pyrittiin varmistamaan erilaisten tarjoajien mahdollisuudet ja toteutuksen laadukkuus. Lapsiystävällisen kuntakandidaatti vuoden muita merkittäviä lapsille suunnattuja investointeja olivat mm. esikoulun leikkivälineiden ja Kisarinteen päiväkodin kaappisänkyjen ja lukitusten uusimisen.

Vuoden 2025 aikana tehtiin myös avustusta saaneita hankkeita kuten Palaisten saunaa. Alkuvuodesta 2025 Palaisten saunalla viimeisteltiin kalustusta, alkukesästä piha-alueita ja syksyllä aloitettiin vanhan osan remonttia. Avustusta sai myös pururadan valaistuksen uusinta, jonka 1. vaihe valmistui vuoden 2025 syksyllä.

Riiheläntie 2A:n lämmitysjärjestelmä muutos käynnisti pitkään valmistelussa olleen suunnitelman kohteittain etenevästä öljystä luopumisesta. Vuoden aikana valmisteltiin Koulukeskuksen lämmitysjärjestelmien muutosinvestointeja, joista ensimmäisenä tullaan toteuttamaan Kisarinteen päiväkodin uusi järjestelmä vuonna 2026. Lisäksi tehtiin useita pienempiä kuntalaisille suunnattuja parannuksia kuten kiinteistöjen porrasturvallisuuden parantamista. Toimintaa helpottamaan valmistui kaksi investointia: urheilukentän varaston sisätilat ja Riiheläntien varaston korkea katos. Lisäksi hankittiin alueiden kunnossapidon koneita.

Kunnan tilojen muuttaminen asunnoiksi ei toteutunut kalliiden kustannusten vuoksi.

Valmistuneet investoinnit:

- Kiinteistöjen porrasturvallisuus
- Kisarinteen sänkykaapit ja lukituksien uusinta
- Marttilan ala-aste: väliovet, lukitukset ja väliovien asennus
- Urheilukentän varasto, sisätilojen rakentaminen
- Riiheläntien varaston korkea katos
- Alueiden kunnossapidon koneet
- Lämmitysjärjestelmän uusiminen Riiheläntie 2A
- Pururadan valaistuksen uusinta (vaihe 1.)
- Marttilan esikoulun leikkivälineet

Teknisen lautakunnan menot yhteensä 1,418 milj. euroa, talousarviota pienemmät (0,017 milj. euroa).

Teknisen lautakunnan tulot yhteensä 1,100 milj. euroa, toteutuivat 0,053 milj. euroa paremmin kuin talousarviossa.

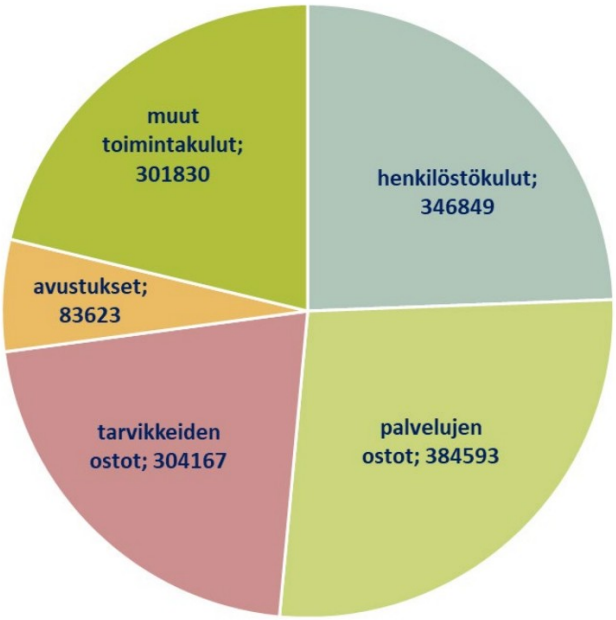

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN ARVIOINTI

Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta omassa toiminnassaan. Niiden strategisessa suunnittelussa tulee asettaa saavutettavissa olevia tavoitteita ja toimenpiteitä näiden asioiden edistämiseksi.

Kunnat saavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimien perusteella valtionosuuden lisäosaa. Lisäosa määräytyy ns. HYTE-kertoimen avulla. Marttilan kunnan HYTE-kertoimet ovat kehittyneet seuraavalla tavalla:

	2023	2024	2025
HYTE-kerroin euroa / asukas	15,2	15,7	18,3
HYTE-kerroin, 0–100	54	51	60
HYTE-kerroin, 1 000 euroa	30,0	30,3	35,0

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2026

Kunta on vuonna 2025 saanut valtionosuuden lisäosaa 0,035 milj. euroa.

Marttilassa HYTE-työtä on toteutettu poikkihallinnollisesti yhteistyössä eri toimialojen, järjestöjen ja hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö (HYTE)

+ Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä on kunnassa tehty suunnitelmallisesti. Marttilan kunta on laatinut hyvinvointisuunnitelman 2025–2028, jonka lähtökohtana on kuntastrategia. Lisäksi on laadittu hyvinvointisuunnitelman vuosiraportti 2025, jossa käsitellään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehittymistä.

+ Vapaa-aika- ja nuorisotyö oli aktiivista ja tavoitti laajasti eri ikäryhmiä.

+ Koulunuorisotyön uusi toimintamalli osoittautui toimivaksi ja saavutti hyvin kohderyhmänsä.

+ Liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointitapahtumat tukivat kuntalaisten osallisuutta ja hyvinvointia.

Kehittämistarpeet:

- HYTE-työ näyttäytyy tilinpäätöksessä hajanaisena, eikä sitä ole koottu yhdeksi selkeäksi kokonaisuudeksi.
- täsmentää HYTE-toiminnan tavoitteet ja mittarit erityisesti nuorten hyvinvoinnin osalta
- vahvistaa poikkihallinnollista arkiliikunnan edistämistä
- kehittää ehkäisevän päihdetyön tavoitteellisuutta ja vaikuttavuuden seurantaa sekä
- Hyvinvointisuunnitelmassa ei ole konkreettisia, mitattavia toimita yksinäisyyden ehkäisyyn
- HYTE-tavoitteiden mittarointia ja kytkentää talousarvio- ja strategiaprosessiin tulee vahvistaa.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan kunnalla on hyvät edellytykset kehittää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä edelleen osana kunnan toiminnallisia tavoitteita.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINNOT

Tilikauden alijäämä on 0,665 milj. euroa poistoerokirjauksen jälkeen. Taseessa kertynyttä ylijäämää on tilikauden alijäämän kirjauksen jälkeen yhteensä 3,190 milj. euroa. Kunnan omavaraisuusaste on 69,7 %, kun hyvänä tasona pidetään 70 %. Kunnan omavaraisuusaste huononi edellisestä tilikaudesta 3,2 %.

Kunnan vakavaraisuus perustuu aiempina vuosina kertyneisiin ylijäämiin, jotka pienenivät huomattavasti tilikauden 2025 alijäämäisen tuloksen takia. Kunnalla on lainaa asukasta kohti 790 euroa, joka kasvoi asukasta kohden 118 euroa tilikauden 2025 aikana. Kunnan investointeja rahoitetaan lainalla tai kassavaroja käyttämällä, eikä kunnan tulorahoituksella. Tarkastuslautakunta korostaa, että kunnan ja kuntakonsernin taloutta tulee tasapainottaa.

Marttilassa 23.4.2026

Marttilan kunnan tarkastuslautakunta

_____	_____	_____
Mikko Tegel puheenjohtaja	Jenni Nurminen varapuheenjohtaja	Olivia Rouvali jäsen
_____	_____	
Matti Karakorpi jäsen	Kimmo Kylämäki jäsen	